

вони додатково розкривають сутність шахрайства, способи його вчинення та особливості кваліфікації таких протиправних діянь.

Незважаючи на це, продовжуються і фундаментальні дослідження проблем кримінальної відповідальності за шахрайство. Насамперед, слід згадати про затверджену О.В. Кришевич тему дисертації на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук: «Шахрайство як інститут кримінального права: теоретичні і практичні засади». Очевидно, що в межах цього дослідження і повинно відбутися ґрунтовне комплексне узагальнення існуючих напрацювань проблем кримінальної відповідальності за шахрайство, проте не слід у цьому контексті забувати і про «супутні» питання кримінальної відповідальності за цей злочин. В пергу чергу йдеться про аналіз юридико-психологічної характеристики цього злочину, яка на наш погляд, також повинна знайти належне вивчення в юридичні науки.

Очевидно, що значимим, у цьому контексті, є дисертаційне дослідження О.В. Кравченко «Психологічні особливості шахрайства», яке деякою мірою вивчає окреслені питання, утім присвячено не стільки юридико-психологічним питанням шахрайства як злочину, скільки психологічному аналізу злочинної поведінки відповідного типу (шахрайства). Таким чином слід стверджувати про необхідність проведення поглибленого вивчення саме юридико-психологічної характеристики шахрайства як злочинного посягання.

Отже, з'ясувавши стан сучасних досліджень з питань кримінальної відповідальності за шахрайство, можемо констатувати наявність широкого спектру таких досліджень, їх всебічність, комплексність та послідовність. Однак, разом із цим слід звернути увагу і на необхідність проведення окремого комплексного монографічного дослідження питань юридико-психологічної характеристики шахрайства.

Горбенко Д.А.,
інспектор РВЦ НАВС, здобувач
кафедри юридичної психології НАВС

ОСНОВНІ НАПРЯМИ ПІДГОТОВКИ ПСИХОЛОГА В ОРГАНАХ ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ

У сучасних умовах діяльності органів внутрішніх справ України, зростає потреба у кваліфікованих фахівцях-психологах, таке соціальне замовлення формується під впливом девіантної та делінквентної поведінки у суспільстві, суїцидів та депресій серед практичних працівників органів внутрішніх справ.

Складність професійної підготовки практичного психолога ОВС обумовлена необхідністю поєднання вимог професії психолога з вимогами професійної діяльності працівника міліції, які можуть бути малосумісними, а інколи протилежними.

Професійний розвиток особистості практичного психолога являє собою процес формування ансамблю професійно важливих якостей, що виражають цілісну структуру й особливості практичної діяльності психолога. Цей процес самоформування відбувається шляхом переломлення впливу соціального середовища через внутрішні умови розвитку особистості психолога. Усвідомлення професійної ролі, узагальнення своєї професійної діяльності й прогнозування її перспектив, здатність до самоконтролю й самовдосконаленню створюють вихідну базу розвитку практичного психолога.

Структура підготовки фахівця з психології для роботи в ОВС полягає:

- у забезпеченні всебічного вивчення потреб, інтересів співробітників з метою їх обліку в процесі організації та проведення виховної роботи;

- в організації та проведенні в органах і підрозділах внутрішніх справ пропагандистської роботи, направленої на вивчення історичної та культурної спадщини України, зовнішньої та внутрішньої політики держави;

- у вихованні, розміщенні та атестації керівного складу ОВС, у підготовці до успішної роботи в оперативних умовах;

- у забезпеченні роботи у підрозділах по вивченню і оцінці індивідуальних соціально-психологічних особливостей робітників;

- у забезпеченні практичних допомоги керівникам відділів і підрозділів у виборі методів і психолого-педагогічних способів впливу на підлеглих, “корекції” їх діяльності в поведінці, підвищення стійкості до професійної “деформації” і зняття стресового стану, профілактика зрадництва, аморальності та суїцидів, аналізу і вивчення причин загибелі і поранень співробітників;

- у проведенні роботи, направленої на підвищення рівня соціально-психологічної компетенції керівників, забезпечення психологічної допомоги всім категоріям робітників, захисту їх психічного і соціально-психологічного здоров’я;

- забезпеченні профорієнтації і відбору здібної молоді для роботи в ОВС.

Особистісні та професійні якості практичних психологів ОВС не відповідають уявленням та очікуванням практичних працівників. Практичні працівники більш виразними у психолога ОВС хотіли б бачити

такі особистісні якості, як: організаторські здібності, неупереджене відношення до людей, уважне ставлення до проблем інших, демократичність, легкість в спілкуванні, вміння тримати дистанцію з керівництвом, належну освіту та інтелектуальний розвиток, життєвий досвід, розвинену інтуїцію, авторитетність, вміння безпомилково оцінювати ситуацію, врівноваженість, співчуття, діяльність, енергійність, вимогливість до себе.

До змісту діяльності практичних психологів доцільно включити роботу, присвячену інформуванню та активному соціально психологічному навчанню практичних працівників ОВС за напрямками:

використання психологічних знань та психологічних прийомів при проведенні різноманітних слідчих дій (очної ставки, допиту, обшуку) – для працівників слідчого виду діяльності;

психопрофілактика та саморегуляція для зняття несприятливих емоційних станів – для більшості працівників ОВС;

використання психічного впливу на людей – для працівників оперативного виду діяльності;

особливості взаємодії з різними прошарками населення, психологічні особливості роботи з малолітніми правопорушниками – для працівників охоронного виду діяльності.

Даценко Є.В.,

ад'юнкт кафедри кримінального права НАВС

ЩОДО ПИТАННЯ ПРО РОЗМІЩЕННЯ В КРИМІНАЛЬНОМУ КОДЕКСІ УКРАЇНИ НОРМИ, ПРО ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ ЗА ПІДМІНУ ДИТИНИ

На сьогодні життя та здоров'я є найбільшими цінностями у нашій державі. Кримінальне законодавство відповідно до Основного закону у повній мірі повинно охороняти життя будь-якої людини не в залежності від її соціального статусу, віросповідання та ін. Беручи до уваги, що, дитина, внаслідок її фізичної і розумової незрілості, потребує спеціальної охорони і піклування, включаючи належний правовий захист як до, так і після народження, то законодавець відповідно, передбачив її охорону як кваліфіковані склади злочинів, а інколи й окремі норми. До останнього відноситься і склад злочину, передбачений ст. 148 КК України «Підміна дитини».

Дитиною є кожна людська істота до досягнення 18-річного віку, тому вона не може бути цілком прирівняна до дорослої людини, в тому числі й у правовому аспекті, їй повинні бути гарантовані не тільки